

Бердянський державний педагогічний університет

Кафедра соціальних комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри

Мельникова Ю. О.
“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Наскірна програма практики

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 061 Журналістика

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Журналістика

(назва освітньої програми)

Спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

Факультет філології та соціальних комунікацій

(назва факультету)

Бердянськ, 2019

**Робоча програма Наскірна практика для здобувачів вищої освіти спеціальності
061 Журналістика**
(ход і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми Журналістика

Розробники: кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент Носко А. М.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Журналістика» та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

від “30” серпня 2019 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри

(Мельникова Ю. О.)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(Мельникова Ю. О.)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 24	Галузь знань 06 Журналістика <small>(шифр і назва)</small>	Обов'язкова	
Модулів –	Освітньо-професійна програма: Журналістика	Рік підготовки	
Змістових модулів		3-й, 4-й	3-й, 4-й
Загальна кількість годин – 720		Семестр	
Мова навчання: українська		6-й, 7-й, 8-й	6-й, 7-й, 8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0 самостійної роботи студента – 720 год.	Оsvітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		-	
		Практичні, семінарські	
		-	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		720 год.	720 год
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		залик	залик

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 720 год. самостійної роботи
для заочної форми навчання – 720 год. самостійної роботи

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Практика здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти (ЗВО) України є невід'ємною складовою підготовки фахівців з вищою освітою і галузевих стандартів вищої освіти. Зокрема, журналістська практика забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх журналістів з їх практичною діяльністю у засобах масової інформації, сприяє формуванню творчого ставлення майбутнього спеціаліста до журналістської діяльності, визначає ступінь його професійної здатності та напрям журналістської спеціалізації.

Практична діяльність здобувачів вищої освіти у засобах масової інформації базується на професійних знаннях, опирається на певний теоретичний фундамент, закладений в університеті. Під час практики під безпосереднім керівництвом досвідчених працівників редакції і під контролем з боку викладачів кафедри студенти роблять свої перші кроки як журналісти, набувають професійних умінь. Професійні уміння – це знання в дії, результат їх використання в реальній практичній дійсності.

Формування і вдосконалення професійних умінь і навичок – це процес, що триває упродовж усього періоду навчання у закладі вищої освіти, а потім у ході самостійної професійної діяльності.

Для тих, хто навчається за спеціальністю 061 «Журналістика» на факультеті філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету, систему журналістської практики становлять такі види:

- навчальна практика (редакційна) (3 курс);
- виробнича практика (газетно-журналільна) (4 курс);
- виробнича практика (радіо або телевізійна) (4 курс).

Згідно із такою системою діяльність здобувачів вищої освіти поступово ускладнюється від курсу до курсу залежно від мети і завдань навчання на кожному етапі професійного формування, ступеня теоретичної підготовки, а також самостійності майбутніх журналістів у процесі творчої діяльності, рівня загального розвитку та індивідуальних можливостей.

Зміст практик здобувачів вищої освіти визначають: особливості роботи журналіста як суб'єкта масово-інформаційної діяльності; специфіка роботи засобу масової інформації, в якому відбувається практика, а також завдання професійної

підготовки. Багатоаспектність видів роботи здобувачів вищої освіти під час практики забезпечується, по-перше, завданнями, що їх ставить керівник практики, по-друге, спілкуванням з журналістами-фахівцями, по-третє, універсальністю самої журналістської діяльності.

Практика здобувачів вищої освіти Бердянського державного педагогічного університету проводиться на базах практик, які забезпечують виконання програм для освітнього ступеня бакалавр. Так, журналістську практику студенти проходять у різних типах ЗМІ регіонального рівня: редакціях газет м. Бердянська «Південна зоря», «Бердянські відомості», Бердянській міській телекомпанії «ТБ-Бердянськ» Бердянської міської ради, телерадіокомпанії «Юг», радіостанції «Азовська хвиля», Українській недержавній музичній інтернет-радіостанції «ALOXA», при прес-службі Бердянської міської ради; інформаційні газети БДПУ «Університетське слово», з якими укладені відповідні угоди.

Також студенти мають право самостійно, за погодженням з керівництвом закладу вищої освіти, підбирати для себе базу практики і пропонувати її для використання. У такому випадку для того, щоб належним чином був оформленний наказ, студенти за місяць до початку практики мають повідомити групового керівника з практики про те, в якій структурі вони планують проходити цю практику. Назва структури має бути зазначена повністю. Якщо студенти вчасно не надали таких відомостей, або з якихось причин не змогли самі домовитися про базу практики, це за них вирішує факультет філології та соціальних комунікацій, і студенти мають іти в ту організацію, яка встановлена на наказі.

Студентам, які працюють за фахом, дозволено проходити практику за місцем роботи.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
	Загальні	<p>ЗК 6. Здатність працювати в команді</p> <p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях</p>	<p>ПРЗ 3. Знає різновиди ЗМК та специфіку діяльності журналіста відповідно до різновиду.</p> <p>ПРЗ 4. Знає склад та структуру різних видів редакційних колективів, знає функціональні ролі, місце і значення кожного з членів редакційних колективів та їх функціональні обов'язки.</p> <p>ПРЗ 5. Знає принципи та види планування редакційної діяльності.</p> <p>ПРЗ 11. Знає жанрові різновиди журналістських матеріалів, специфіку їх підготовки відповідно до різновиду ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).</p> <p>ПРЗ 12. Знає види та норми редагування матеріалів ЗМК з урахуванням їх різновиду (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).</p> <p>ПРЗ 13. Знає принципи макетування та верстки друкованих періодичних видань у програмах верстки.</p> <p>ПРЗ 14. Знає основи виробництва радіо та телевізійних програм на всіх етапах, та принципи роботи у програмах обробки та монтажу аудіо та відео.</p> <p>ПРУ 4. Здатний відчувати себе частиною редакційного колективу як єдиного цілого, розуміє функціональні особливості власного місця в редакційному колективі. Уміє працювати результативно в команді з людьми, брати участь в підготовці та проведенні колективних редакційних проектів, спільно досягти поставлених цілей, взаємодопомагати.</p> <p>ПРУ 5. Уміє планувати власну організаційно-творчу діяльність: планувати час та керувати ним,</p>

			<p>розробляти проекти, приймати ініціативу, вчасно виконувати завдання.</p> <p>ПРУ 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоподія для всіх учасників масово-інформаційного процесу.</p> <p>ПРУ 9. Уміє писати журналістські матеріали для різних видів ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ), використовуючи відповідні жанри.</p> <p>ПРУ 10. Уміє редагувати медіатексти з фактологічного, композиційного, логічного, стилістичного боку, враховуючи вимоги до них для різних ЗМК (друковані, радіо, телебачення, інтернет-ЗМІ).</p> <p>ПРУ 12. Здатний брати участь у верстці та випуску друкованих періодичних видань із використанням програм верстки Adobe InDesign та програм обробки зображень Adobe Photoshop.</p> <p>ПРУ 13. Здатний розробляти сценарні заявки, сценарні плани радіо та телевізійних програм та здійснювати їх підготовку на всіх етапах.</p> <p>ПРУ 14. Уміє здійснювати монтаж радіо та телепрограм із використанням програм Adobe Audition та Adobe Premiere Pro (або інших аналогів програм аудіо- та відеоредакторів).</p>
	Фахові		<p>СК 5. Здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК</p> <p>СК 8. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення та технічне обладнання для провадження журналістської діяльності</p> <p>СК 11. Здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій потреб медіаіндустрії</p>

2. Програма навчальної дисципліни

6 семестр

Навчальна практика (редакційна)

Термін практики – 4 тижні

Навчальна практика (редакційна) перша практика для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 061 Журналістика з відривом від освітнього процесу, яка покликана ознайомити з внутрішнім розпорядком редакції, специфікою роботи ЗМІ та поширення журналістських матеріалів.

Завдання на практику

У друкованих ЗМІ:

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи редакції газети (журналу, прес-служби) та редакційним плануванням.
2. Вивчити історію друкованого ЗМІ, з'ясувати його цільову аудиторію, програмні цілі та тематичну спрямованість.
3. Ознайомитися з обліком і порядком проходження листів, телефонних дзвінків (гаряча лінія), з методами роботи над ними і формами їх використання.
4. Ознайомитись із основними етапами роботи журналіста над газетною публікацією, спираючись на досвід журналістів конкретного видання.
5. Підготувати 4 журналістських матеріали для газети (відповідно до завдань редакції газети).

На радіо:

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи редакції радіо та редакційним плануванням.
2. Вивчити історію радіостанції, з'ясувати її цільову аудиторію та проаналізувати медіасітку.
3. Ознайомитися з обліком і порядком проходження листів, телефонних дзвінків (гаряча лінія), з методами роботи над ними і формами їх використання.
4. Ознайомитись із основними етапами в процесі випуску радіопрограм, спираючись на досвід журналістів конкретного ЗМІ.
5. Підготувати до ефіру 4 власні матеріали (відповідно до завдань редакції радіо).

На телебаченні:

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи редакції телеканалу та його редакційним плануванням.
2. Вивчити історію телеканалу, з'ясувати його цільову аудиторію та проаналізувати медіасітку.
3. Ознайомитися з обліком і порядком проходження листів, телефонних дзвінків (гаряча лінія), з методами роботи над ними і формами їх використання.
4. Ознайомитись із основними етапами в процесі випуску телепрограм (телепередач), спираючись на досвід журналістів конкретного ЗМІ.
5. Підготувати до ефіру 4 власні матеріали (відповідно до завдань редакції телеканалу).

Інші бази практик (Інтернет-ЗМІ, прес-служби організацій, громадські організації та ін.)

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи бази практики та плануванням її діяльності.
2. Вивчити історію бази практики, цільову аудиторію, особливості діяльності. Ознайомитися із установчими документами організації (за згодою керівництва).
3. Ознайомитися і проаналізувати специфіку роботи журналіста у даній організації.
4. Підготувати 4 власні матеріали (відповідно до завдань бази практики).

10

7 семестр

Виробнича практика (газетно-журналльна)

Термін практики – 6 тижнів

Газетно-журналльна виробнича практика націлена на відпрацювання вмінь здобувачів вищої освіти писати журналістські матеріали для друкованих ЗМІ. Зважаючи на діджиталізацію сучасних медіа, базами практики також можуть бути, окрім традиційних газет і журналів, Інтернет-ЗМІ, прес-служби та громадські організації (за умови, що перелічені організації мають офіційний сайт для висвітлення інформації).

Завдання на практику

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи редакції газети (журналу, прес-служби) та редакційним плануванням.
2. Ознайомитись із специфікою ЗМІ, його програмними цілями та тематичною спрямованістю, а також із сайтом видання (якщо є).
3. Ознайомитись із технічним та програмним оснащенням редакції друкованого ЗМІ. Набути навичок верстки газетної сторінки. Ознайомитись із процесом друку газети в типографії.
4. Підготувати 5 журналістських матеріалів для друкованого ЗМІ (відповідно до завдань редакції).
5. Написати 5 матеріалів, які б могли заповнити авторську колонку в газеті, віддати їх на перегляд редактору, занотувати та проаналізувати зроблені зауваження.
6. Поспілкуватися на цікаву тему із журналістом-практиком. Оформити результат у вигляді інтерв'ю/ статті/ портретного нарису (один із запропонованих жанрів на вибір студента).

Інші бази практик (Інтернет-ЗМІ, прес-служби організацій, громадські організації та ін.)

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи бази практики та плануванням її діяльності.

11

2. Вивчити історію бази практики, цільову аудиторію, особливості діяльності. Ознайомитися із установчими документами організації (за згодою керівництва).
3. Ознайомитися і проаналізувати специфіку роботи журналіста у даній організації.
4. Підготувати 5 власних матеріалів (відповідно до завдань бази практики).
5. Поспілкуватися на цікаву тему із представником бази практики. Оформити результат у вигляді інтерв'ю/ статті/ портретного нарису (один із запропонованих жанрів на вибір студента).

8 семестр**Виробнича практика (радіо або телевізійна)****Термін практики – 6 тижнів**

Виробнича практика (радіо або телевізійна) є заключною практикою з відривом від освітнього процесу для освітнього ступеня бакалавр. Під час цієї практики передбачено перевірку фахових знань з дисциплін щодо вивчення аудіовізуальних ЗМІ та представлення власного авторського продукту (радіо- чи телепрограмми).

Завдання на практику**На радіо:**

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи редакції радіо та редакційним плануванням.
2. Ознайомитись із специфікою ЗМІ, цільовою аудиторією, тематичною спрямованістю та медіапродуктом, який пропонує радіостанція, а також із сайтом радіо (якщо є).
3. Ознайомитись із технічним та програмним оснащенням радіостудії. Набути навички монтажу радіопрограм.
4. Підготувати до ефіру 5 передач (відповідно до завдань редакції радіо). Передачі зберігати на дискі (або вказувати посилання на Інтернет-ресурс, на якому вони розміщені) та подавати їх розшифровку у текстовому вигляді.
5. Закріплення знань та навичок роботи над інформаційними жанрами, зокрема інтерв'ю, радіоповідомленням, репортажем; різновидами радіопередач; – ознайомлення з усіма етапами підготовки і випуску інформаційної, авторської програм.
6. Розробити концепцію власної авторської радіопрограми, яка б могла входити на радіо, віддати на перегляд редактору, занотувати та проаналізувати зроблені ним зауваження.
7. Підготувати радіоінтерв'ю з журналістом-практиком для студентської радіостанції. Матеріал має бути оформлено у вигляді подкасту.

На телебаченні:

1. Ознайомитись із структурою та організацією роботи редакції телеканалу та його редакційним плануванням.
2. Ознайомитись із специфікою ЗМІ, цільовою аудиторією, тематичною спрямованістю та медіапродуктом, який пропонує телеканал, а також із сайтом телеканалу (якщо є).
3. Ознайомитись із технічним та програмним оснащенням телестудії. Набути навичок відеомонтажу.
4. Підготувати до ефіру 5 сюжетів (відповідно до завдань телевізійної редакції). Сюжети зберігати на дискі (або вказувати посилання на Інтернет-ресурс, на якому вони розміщені) та подавати їх розшифровку у текстовому вигляді.
5. Закріплення знань та навичок роботи над інформаційними жанрами, зокрема інтерв'ю, повідомленням, репортажем; різновидами телепередач; – ознайомлення з усіма етапами підготовки і випуску інформаційної, авторської програм.
6. Розробити концепцію авторської телепрограмми, яка б могла входити на каналі, віддати на перегляд редактору, занотувати та проаналізувати зроблені ним зауваження.
7. Підготувати інтерв'ю з журналістом-практиком для студентського телеканалу. Матеріал має бути оформлено у вигляді подкасту.

3. Індивідуальні завдання

Під час навчальної практики (6 семестр) студенти повинні зібрати й узагальнити практичний матеріал для написання курсової роботи, набути навичок проведення науково-дослідної роботи (за індивідуальними завданнями наукових керівників).

4. Методи навчання

Самостійна робота, проект, науково-дослідна робота.

5. Засоби оцінювання

Захист практики

Після закінчення терміну практики здобувач вищої освіти звітують про виконання програми. Захист практики виноситься у розклад сесії. Форма звітності здобувача вищої освіти – це подання звіту, підписаного і оціненого безпосереднім керівником бази практики в роздрукованому вигляді. Усі матеріали практики, які мають бути завірені підписом керівника і печаткою підприємства формуються в папку.

Звіт подається на рецензування керівнику практики від ЗВО не пізніше ніж через тиждень по закінченні практики.

Після закінчення практики Звіт захищається здобувачем вищої освіти у комісії, до складу якої входять керівники практики від ЗВО, викладачі та по можливості керівник практики від бази практики. Під час захисту:

- аналізується загальний стан проходження практики,
- студентські групи звітуються про враження від практики,
- викладачі ставлять запитання, що стосуються матеріалів практики;
- оголошуються позитивні чи негативні результати практики, які виставляються у відомість та залікові книжки здобувачів вищої освіти. Оцінка з практики враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Відомість закривається днем підсумкової конференції, а здобувачі вищої освіти, які не здали практику вчасно, вважаються такими, що мають академічну заборгованість. Керівник практики від вишу має право не погодитись із оцінкою практики від підприємства й знизити оцінку за:

- несвоєчасне подання матеріалів,
- невідповідність вимогам оформлення,
- нестачу матеріалів (у відповідності до програми) або їхню повну відсутність,
- не виконані індивідуальні завдання.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується зі складу здобувачів вищої освіти.

Якщо програма практики не виконана здобувачем вищої освіти з поважної причини (у разі захворювання чи інших обставин, що перешкоджають здобувачу вищої освіти успішно пройти практику), за умови подання довідки, лікарняного листка йому надається право через рік повторно пройти практику без відриву від навчання та за власний рахунок. Можливість повторно пройти практику надається і здобувачу вищої освіти, який під час захисту отримав негативну оцінку.

Здобувач вищої освіти має право у разі отримання незадовільної оцінки чи негативної характеристики просити директорат перевірити звітну документацію або замінити місце проходження практики.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри соціальних комунікацій, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

90–100 балів. Зміст і оформлення звіту та щоденника бездоганні. Характеристика здобувача вищої освіти позитивна. Повні і точні відповіді на всі запитання членів комісії з програми практики.

65–89 балів. Несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту та щоденника. Характеристика здобувача вищої освіти позитивна. У відповідях на запитання, членів комісії з програми практики здобувач вищої освіти допускає окремі неточності, хоча має тверді знання.

50–64 балів. Недбале оформлення звіту та щоденника. Більшість питань програми практики у звіті висвітлені, але мають місце неточності, помилки, логічні похибки. Характеристика здобувача вищої освіти загалом позитивна. При відповідях на запитання членів комісії з програми практики здобувач вищої освіти почиває себе невпевнено, збивається, допускає помилки, не має твердих і достатніх знань.

0–49 балів. У звіті висвітлені не всі розділи програми практики або звіт підготовлений не самостійно. Характеристика здобувача вищої освіти негативна. На запитання членів комісії здобувачу вищої освіти не може дати правильних відповідей.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно
78-89	B	добре
65-77	C	задовільно
58-64	D	задовільно
50-57	E	зараховано
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Методичне забезпечення

1. Завдання на практику.

2. Вимоги до оформлення документації практики.

Результат проходження практики здобувач вищої освіти оформляє як звіт.

Звіт повинен мати таку структуру:

1. Титульний аркуш (зразок оформлення за Додатком № 1).

2. Зміст, який містить назви всіх розділів і підрозділів звіту із зазначенням сторінок.

3. Основна частина:

—характеристика, засвідчена керівником підприємства практики з печаткою;

—щоденник практики, заповнений і засвідчений керівником практики (зразок оформлення за Додатком № 2,3).

—виконані завдання програми практики та індивідуальні завдання, що стосуються курсових, бакалаврських та дипломних робіт

4. Додатки, до яких відносять:

—Опубліковані матеріали у друкованих ЗМІ, або їх ксерокопії.

—Описи передач / програм / сюжетів, що вийшли в ефір на телебаченні, із посиланням на сайт, на якому вони розміщені (бажано відеозапис на диску).

—Описи передач / програм, що вийшли в ефір на радіо, із аудіозаписом на диску.

—Підготовлені, але не опубліковані матеріали для друкованих ЗМІ, засвідчені підписом редактора та печаткою.

—Описи підготовлених сюжетів, що не увійшли в ефір радіо та телепередач, засвідчені підписом редактора та печаткою.

—Матеріали у Інтернет-виданнях (текст статті та посилання на сайт).

—Фотозвіти здобувача вищої освіти з місця проходження практики (подаются у електронному варіанті разом з іншими додатками на диску).

Усі матеріали, крім ксерокопій чи оригіналів друкованих ЗМІ, мають бути завірені редактором!

Додатки (окрім ксерокопій чи оригіналів друкованих ЗМІ), які готуються до звіту, друкують на папері формату А4.

Гарнітура Times New Roman, кегль 14.

Інтерліньяж – 1,5 без відбивок.

Абзацний відступ – 1 см.

Поля: зліва – 30 мм; справа, зверху і знизу – 20 мм.

Вирівнювання для основного тексту – за ширину.

Вирівнювання для заголовків – по середині.

Звіт відповідним чином переплітається або зшивается.

8. Рекомендована література

Базова:

1. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ “Софія-А”, 2016. 184 с.

2. Інтернет-журналістика. Жанри в інтернеті [Електронний ресурс]: навчальний посібник / І. Ю. Тонкіх. – Електронні дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 130 с.

3. Недопитанський М. І., Карась М. А., Ільченко В. І. Уроки з журналістської практики. Практичний посібник. – К.: Україна молода, 2010. 120 с.

4. Шнайдер В., Raye П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / Перекл. з нім. В. Кличенко; за загал. ред. В. Іванова. К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2014. 358 с.

Допоміжна:

1. «Гід журналіста» : збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення ЗМІ / адапт. та упоряд. А. Лазарева. – К. : 2003. – 124 с.

2. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: Навчальний посібник. Частина 1 – К.: НАУ, – 2010. – 32 с.

3. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: Навчальний посібник. Частина 2 – К.: НАУ, – 2010. – 64 с.

4. Акопов. А. И. Аналитические жанры публицистики : Письмо, корреспонденция, статья : учебно-методическое пособие для студентов-журналистов. – Ростов-на-Дону, 1996. – 88 с. – Режим доступа до книги : http://window.edu.ru/window_catalog/pdf2txt?p_id=24952

5. Балаклацький М. А. Есе як художньо-публіцистичний жанр : методичні рекомендації для студентів зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 74 с.

6. Газета + радіо. В помощь редакторам региональных СМИ / Русакевич В.В., Ананич Л.С., Воробьев В.П. и др. –Мн., 2004. – 155 с.

7. Григорян М. Пособие по журналистике. – М.: «Права человека», 2007. – 192 с.

8. Дудко О.С. Вступ до журналістики : світ. та вітчизн. практика : навчальний посіб. / О.С. Дудко. – К., 2009. – 194 с.

9. Журналістське розслідування / 3-те вид., оновлене та доповнене, фінансується Міністерствами закордонних справ Республіки Франція та Королівства Нідерланди, адаптація і упорядкування А. Лазарева, Ю. Сабрі та ін. – К. : Інститут масової інформації, 2006. – 128 с.

10. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». За станом на 1 грудня 2006 р. / Верховна рада України: Офіц. Вид. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 40 с.

11. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-є вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.

12. Ким М. Н. Основы творческой деятельности журналиста : учебник для вузов / М. Н. Ким. – СПб.: Питер, 2011. – 400 с.

13. Ким М.Н. Технология создания журналистского произведения СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2001. – 320 с.

14. Колесниченко А.В. Прикладная журналистика. Учебное пособие. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2008. – 180 с.

15. Корконосенко С. Г. Основы творческой деятельности журналиста.– СПб.: Знание, СПБИВЭСЭП, 2000. – 272 с. – Режим доступа до книги : <http://evartist.narod.ru/text5/58.htm>

16. Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности журналиста : учебник для вузов / Г. В. Лазутина. – М.: «Аспект пресс», 2001. – 240 с. – Режим доступа до книги : <http://evartist.narod.ru/text6/39.htm>

17. Лукина М.М. Технология интервью М.: Аспект Пресс, 2003. – 191 с.

18. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник для студентів спеціальності «Журналістика». – Харків: ХИФО, 2004. – 350 с.

19. Олешко В.Ф. Журналистика как творчество : учебное пособие. – М.: РИП-холдинг, 2003. – 222 с.

20. Публіцистика. Масова комунікація : Медіа-енциклопедія / За ред. В.Ф. Іванова. – К. : Академія Української преси, Центр вільної преси, 2007. – 780 с.

21. Работа с письмами в редакции : учеб. пособие для вузов по спец. «Журналистика» / Б.А. Брыцало, А.И. Верховская, Г.С. Вычуб и др.; под. ред. С.М. Гуревича. – М.: Выш. шк., 1991.–159 с.
22. Риторические основы журналистики. Работа над жанрами газеты: [учебное пособие З.С. Смелкова, Л.В. Ассурова, М.Р. Савова, О.А. Сальникова]. – [3-е изд.]. – М.: Флинта : Наука, 2004.– 320 с.
23. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / За ред. Ю.М. Бідзілі.– Ужгород : ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007.– 224 с.
24. Техніка інтерв'ю : збірник навчальних матеріалів / 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. – К. : Інститут масової інформації, 2003. – 120 с.
25. Техніка репортажу : збірник навчальних матеріалів. / 2-ге вид., фінансоване програмою СОСОР Міністерства закордонних справ Франції, адаптація і упорядкування Інститут масової інформації. – К. : Інститут масової інформації, 2003. – 64 с.
26. Халер М. Пошук і збір інформації : навчальне видання. – К.: Академія Української преси, 2006. – 308 с.
27. Хітрова Т. В. Репортерська праця : Навчально-методичний посібник для студентів 7.030201 – Журналістика. – Запоріжжя : КПУ, 2008. – С. 54–67.
28. Цвик В. Л. Введение в журналистику : учебное пособие / В.Л. Цвик. – МНЭПУ, 2000. – 77 с.
29. Шишkin Н. Э. Введение в теорию журналистики. Учебно-методический комплекс для студентов заочной формы обучения – Тюмень: Изд-во Тюменского Гос. ун-та, 2004.
30. Шкляр В.І. Журналістська майстерність (розділ «Поетика журналістського твору»): Конспект лекцій для студентів Інституту журналістики. – К.: ВПЦ «Київський університет», 1995. – 22 с.
31. Шостак М. И. Журналист и его произведение: Практическое пособие. – М.: ТОО «Гендальф», 1998. –96 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ
2. Медіатека факультету філології та соціальних комунікацій (56208)
3. Медіатека кафедри соціальних комунікацій

22

*Додаток 1
Зразок титулу*

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет філології та соціальних комунікацій
Кафедра соціальних комунікацій**

ЗВІТ

про виконання програми практики
здобувачем вищої освіти ____ групи

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

База практики

Освітній ступінь: бакалавр
Освітньо-професійна програма «Журналістика»
Спеціальність 061 «Журналістика»

Звіт захищений з оцінкою _____

Члени комісії:

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Бердянськ, 2019

23

*Додаток 2
Зразок титулу щоденника практики*

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти ____ групи ____ курсу
спеціальності 061 Журналістика
факультету філології та соціальних комунікацій

(ПІБ)

(База практики)

(Термін практики)

(Керівник від бази практики)

(Керівник від ЗВО)

Бердянськ, 2019

ЗМІСТ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ (ЩОДЕННО)

Дата : _____

Підпис керівника від бази практики _____

Підпис керівника від ЗВО _____

_____